

Kirkolliskokousaloite Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2024 kirkolliskokoukselle Kuopion ortodoksisen seurakunnan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvien alueiden liittämisestä Pohjois-Suomen ortodoksiseen seurakuntaan

Eesitys

Me allekirjoittaneet kirkolliskokousedustajat esitämme, että vuoden 2024 kirkolliskokous tarkistaa hiippakunta- ja seurakuntarajoja Kuopion ja Karjalan sekä Oulun hiippakuntien kesken siten, että Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan historiallisesti kuuluvat ja toistaiseksi vielä Kuopion ortodoksiseen seurakuntaan kuuluvat kunnat (Pyhäjärvi, Haapajärvi, Kärsämäki, Pyhäntä, Nivala, Haapavesi, Sievi, Ylivieska, Reisjärvi) liitetään Pohjois-Suomen ortodoksiseen seurakuntaan ja näin ollen Oulun hiippakuntaan.

Perustelut

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvien alueiden siirtäminen Kuopion seurakunnasta Pohjois-Suomen seurakuntaan on hyvin perusteltua monesta eri syystä.

Varsinkin toiminnalliset syyt puoltavat vahvasti rajojen tarkistamista. Välimatkat Kuopiosta kyseisten kuntien keskuksiin ovat huomattavasti pidempiä kuin Oulusta (esim. Kuopio-Nivala 217 km, Oulu-Nivala 167 km, Kuopio-Haapavesi 225 km, Oulu-Haapavesi 125 km). Myös pohjoisen kappeliseurakunnasta Kajaanista matkat mainitulle alueelle ovat selvästi lyhyempiä kuin Kuopiosta (Kajaani-Haapavesi 130 km, Kajaani-Nivala 150 km). Seurakuntalaiset mainituilla Pohjanmaan alueilla ovat kärsineet tästä tilanteesta. Kiireellisissä tapauksissa Kuopion seurakunnalla on ollut vaikeuksia järjestää papistoa alueiden tarpeisiin laajan seurakunnan keskuksesta. Etäisyys seurakunnan keskukseen on passivoinut seurakuntalaisia, eikä seurakunnan tukea pyydetä kovin helposti henkilökohtaisiin tilanteisiin silloinkaan, kun olisi todellista tarvetta.

Kuopion-Siilinjärven seudulla asuvien seurakunnan työntekijöiden kannalta heidän työaikaansa kuluu kohtuuttomasti pitkiin ajomatkoihin (enimmillään lähes 500 km/päivä). Tämä matka-aika on pois muusta aktiivisesta seurakuntatyöstä.

Paitsi maantieteelliset myös kulttuuriset syyt puoltavat Pohjois-Pohjanmaan kuuluvien kuntien siirtämistä Kuopion seurakunnasta Pohjois-Suomen seurakunnan yhteyteen. Pohjanmaan kuntien kuuluminen Kuopion seurakuntaan on jääne sodanjälkeisestä asutushistoriasta. Siirtokarjalaisia asutettiin varsin suurin joukoin Pohjois-Savon ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajan molemmin puolin, minkä seurauksena alueelle perustettiin ortodoksinen seurakunta keskuspaikkanaan Kiuruvesi Savon puolella. Myöhemmin Kiuruveden seurakunta liitettiin ensin Iisalmen seurakuntaan, ja Iisalmen uusi seurakunta puolestaan 2020-luvun alussa Kuopion seurakuntaan. Historiallista ja kulttuurista sidettä Kuopion ja Pohjanmaan kuntien välillä ei ole käytännössä ollut kuin muutaman vuoden ajan.

On hyvä myös muistaa, että nyt siirrettäväksi esitettävä osa Kuopion seurakunnasta, ollessaan vielä osa Kiuruveden seurakuntaa, todella kuului Oulun ortodoksiseen hiippakuntaan aina vuoteen 2015 asti. Näin ollen yhteys paitsi Kuopion seurakuntaan niin myös Kuopion ja Karjalan hiippakuntaan on sekin ollut hyvin lyhytaikainen vaihe.

Kyseisen alueen seurakuntalaisille Oulu on läheinen maakuntakeskus työpaikkoineen ja palveluineen. Se on aina ollut ja on edelleen luonteva asiointisuunta. Osalle Oulun hiippakunnan suunta on lähikumppani myös seurakunnallisissa toimissa. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat yhteiset palvelukset Vihannin rukoushuoneella.

Seurakuntien rajojen on mahdollisuuksien mukaan hyvä seurata maakunnallisia rajoja muistakin syistä. Esimerkiksi koronapandemian aikana kunnat Kuopion seurakunnan alueella kuuluivat maakunnittain eri AVI-alueiden hallinnolliseen määräysvaltaan. Tämä johti siihen, että eri puolilla seurakuntaa oli samaan aikaan käytössä erilaisia ja eri tahtiin muuttuvia kokoontumisrajoituksia, mikä ei seurakuntalaisista tuntunut yhdenvertaiselta kohtelulta.

Kuluneen vuoden aikana Pohjois-Pohjanmaan alueiden kuntien edustajat Kuopion seurakunnanvaltuustossa sekä -neuvostossa ovat toistuvasti tuoneet esille toiveen hiippakuntarajojen tarkistamisesta. Tästä käytiin viimeksi laaja keskustelu toukokuun lopussa 2024, jolloin Kuopion seurakunnanvaltuuston kokous pidettiin Nivalassa. Paikallisten seurakunnan edustajien näkemykset ovat yksiselitteisesti nyt esitettävän kirkolliskokousaloitteen mukaisia.

Oulun hiippakuntaan liitettäväksi esitettävän alueen mukana Kuopion seurakunnasta siirtyisi kolme pyhäkköä (Nivalan kirkko sekä Haapaveden ja Pyhäsalmen tsasounat). Ne ovat kaikki viime vuosien työn tuloksena hyvässä kunnossa, eikä niissä ole merkittävää korjausvelkaa. Mainitulla alueella asuu tällä hetkellä 178 seurakuntalaista. Kirkollisverotuloja Kuopion seurakunta menettäisi vuositasolla noin 60.000 euroa. Se on merkittävä taloudellinen myönnytys Kuopion seurakunnalta, mutta siitäkin huolimatta seurakuntalaisten sekä henkilökunnan toiveet ja erityisesti toiminnalliset syyt puoltavat kirkolliskokousaloitteen mukaista muutosta seurakunta- ja hiippakuntarajoihin.

Kuopion seurakunnan henkilökunnan näkemyksen mukaan muutos toisi uutta synergiaa laajemmallekin seutukunnalle Oulun hiippakunnassa. Esimerkiksi sijoittamalla matkapappi ja kanttori Nivalaan, työpari voisi hoitaa hyvin kohtuullisilla välimatkoilla ainakin Kokkolan (100 km), Vihannin (80 km), Haapaveden (40 km) sekä Pyhäsalmen (65 km) pyhäköt.

Kuopiossa 25.6. 2024

Jussi Kauhanen

Jussi Kauhanen

Kirkolliskokousedustaja

Sofia Laukkanen

Sofia Laukkanen

Kirkolliskokousedustaja